

ПРИМЉЕНО: 22 .06. 2020

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
СА	02-725	122	

ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР
ДЕПО И КЛИРИНГ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ А.Д.Београд, 19.06.2020. године
10 бр. 3-89**РЕПУБЛИКА СРБИЈА**
НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Госпођа Маја Гојковић, председница Народне скупштинеТрг Николе Пашића бр. 13
Београд*Поштована госпођо Гојковић,*

Поступајући у складу са чланом 235. Закона о тржишту капитала („Сл. гласник РС“, бр. 31/11, 112/15, 108/16 и 9/20) и чланом 3. Уредбе о померању рокова за одржавање редовне седнице скупштине привредног друштва и достављање годишњих и консолидованих финансијских извештаја привредних друштава, задруга, других правних лица и предузетника, као и рокова за подношење пријава за порез на добит и пореза на приход од самосталне делатности, важења лиценци овлашћених ревизора и лиценци за вршење процене вредности непокретности које истичу за време ванредног стања насталог услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Сл. гласник РС“, бр. 57), у прилогу Вам достављамо:

- Финансијски извештај Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности за 2019. годину, са одлуком Скупштине акционара, 10 бр. 1-6/3-1 од 18.06.2020. године,
- Извештај о пословању Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности за 2019. годину, са одлуком Скупштине акционара, 10 бр. 1-6/3-2 од 18.06.2020. године
- Извештај независног ревизора за 2019. годину, са одлуком Скупштине акционара, 10 бр. 1-6/3-3 од 18.06.2020. године.

С поштовањем,

ДИРЕКТОР
БЕОГРАД
др Ана Јовановић

На основу члана 27. став 1. тачка 4) Статута Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности, 10 бр. 1-6/6-1 од 31.10.2019. године – пречишћен текст, Скупштина Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности на 3. редовној седници, доноси следећу

ОДЛУКУ

1. **УСВАЈА СЕ** Извештај о пословању Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности за 2019. годину, који чини саставни део ове одлуке.

2. Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

БЕОГРАД

Александра Драговић Делић

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ за 2019. годину

Београд, март 2020. године

САДРЖАЈ:

ОСНОВНИ ПОДАЦИ	3
ВИЗИЈА, МИСИЈА И СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	5
ПРИНЦИПИ ФУНКЦИОНИСАЊА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	5
КАПИТАЛ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	8
ОРГАНИ УПРАВЉАЊА И АКТИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	9
УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	11
ЗАПОСЛЕНИ У ЦЕНТРАЛНОМ РЕГИСТРУ	12
ПОСЛОВАЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	13
УПИС И ИСПИС ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА У ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР	15
КЛИРИНГ И САЛДИРАЊЕ ЗАКЉУЧЕНИХ ТРАНСАКЦИЈА	17
КОРПОРАТИВНЕ РАДЊЕ И ДОДАТНЕ УСЛУГЕ	24
ЧЛАНОВИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	25
ПРЕГЛЕД ЧЛАНОВА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	26
УЧЕШЋЕ ЧЛАНОВА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА У САЛДИРАЊУ	27
КОНТРОЛА ЧЛАНОВА ОД СТРАНЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	34
ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНА ТЕХНОЛОГИЈА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	34
ЈАВНО ОБЈАВЉИВАЊЕ ПОДАТАКА У ВЕЗИ СА ФИНАНСИЈСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА	35
НАДЗОР НАД ПОСЛОВАЊЕМ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	36
РЕВИЗИЈА ПОСЛОВАЊА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	37
ИНФОРМАЦИОНА БЕЗБЕДНОСТ	37
САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА У СРБИЈИ	38
САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА	40
ПЕРСПЕКТИВЕ ДАЉЕГ РАЗВОЈА	41
ПРИКАЗ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА И ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВАЊА У 2019.	
ГОДИНИ	42
СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	42
АНАЛИЗА ОСТВАРЕНОГ ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА	43
БИЛАНС УСПЕХА	43
ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОД ПЕРИОДА	48
БИЛАНС СТАЊА	48
ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА	49
ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ	49
УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА	50
ЗНАЧАЈНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА И УСПЕШНОСТИ	52
ВАЖНИЈИ ПОСЛОВНИ ДОГАЂАЈИ КОЈИ СУ НАСТУПИЛИ НАКОН ПРОТЕКА ПОСЛОВНЕ	
ГОДИНЕ ЗА КОЈУ СЕ ПОДНОСИ ИЗВЕШТАЈ	53
СВИ ЗНАЧАЈНИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	53
СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ ДРУШТВА	53
УЛАГАЊА У ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	53
ОГРАНЦИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	53
РЕЗИМЕ	54

ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности започео је обављање делатности 2001. године, као организациона јединица у саставу Народне банке Србије, ради евидентирања емисије финансијских инструмената и власништва прве емисије обвезница старе девизне штедне грађана. Потом је његова функција проширена на евидентирање свих емитованих финансијских инструмената, власника свих финансијских инструмената, као и обављање клиринга и салдирања финансијских инструмената и новца по основу трговања финансијским инструментима.

Дана 10.12.2003. године, Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности а.д. Београд (у даљем тексту: Централни регистар) је регистрован као правно лице, у правној форми акционарског друштва, у 100% власништву Републике Србије. Права обавезе и одговорности Централног регистра утврђени су Законом о тржишту капитала и Законом о привредним друштвима.

Комисија за хартије од вредности, на основу Закона о тржишту капитала, надлежна је да регулише и врши надзор над пословањем Централног регистра, док је, према истом закону, у надлежности Народне банке Србије да доноси прописе којима се уређује начин обављања платног промета преко новчаних рачуна Централног регистра и прати законитост његовог обављања.

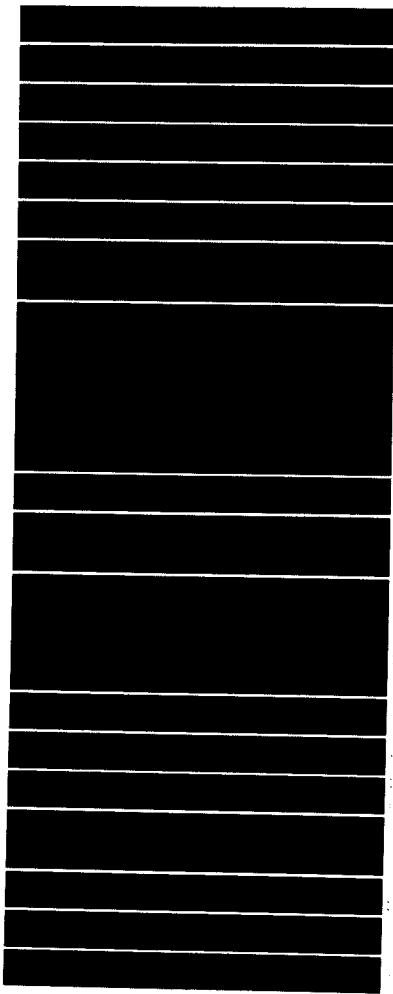
Централни регистар данас представља истовремено депозитарну институцију и клириншку кућу која послове из свог делокруга обавља у складу са законом и међународним стандардима. Централни регистар је институција која својим деловањем представља један од главних стубова финансијског тржишта.

Основне функције Централног регистра на финансијском тржишту су:

- обезбеђење сигурног система регистравања власништва над свим емитованим финансијским инструментима;
- спровођење транспарентног преноса власништва уз минималне трошкове;
- спровођење јединственог клиринга и салдирања финансијских инструмената и новца по основу трансакција са финансијским инструментима;
- обезбеђење непорецивости извршених трансакција;
- омогућавање регулаторима да врше потребан надзор на тржишту финансијских инструмената;
- примена међународних стандарда;
- повезивање са регионалним и међународним институцијама истог профила;
- подстицање развоја финансијског тржишта у Србији.

Централни регистар је институција која се бави, како активностима које претходе трговању (регистрација финансијских инструмената у дематеријализованом облику), тако и пост-трговачким активностима, с обзиром да је главна функција Централног регистра пружање инфраструктуре за тачно и сигурно евидентирање, као и благовремено салдирање трансакција са финансијским инструментима.

Табела бр. 1. Основни подаци о Централном регистру

Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности
Трг Републике бр. 5, Београд, Република Србија

www.crhov.rs

акционарско друштво

активно привредно друштво

17518968

103154145

„Komerцијална банка“ рн. бр. 205-202139-18

„Addiko Bank Srbija“ рн. бр.165-1646-54

„Војвођанска банка“ рн. бр. 325-9500600058828-09

„Отрбанка“ рн. бр. 275-0010221959801-78

„AIK banka“ рн.бр. 105-24603-37

„Српска банка“ рн.бр. 295-0000001249992-59

10.12.2003. године

152/2005 од 21.01.2005. године

6619-Остале помоћне делатности у пружању финансијских
услуга, осим осигурања и пензијских фондова

00381 11 3331 380

00381 11 3331 329

office@crhov.rs

Александра Драговић Делић

Милан Лучић

др Ана Јовановић

„PKF“ д.о.о. Београд

ВИЗИЈА, МИСИЈА И СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Визија Централног регистра је да буде савремена, поуздана и угледна институција тржишта капитала Републике Србије, која ефикасно и професионално обезбеђује лак и сигуран приступ тржишту капитала и активно учествује у процесу изградње стабилног финансијског тржишта и интеграције са међународним тржиштем финансијских инструмената.

Мисија Централног регистра је да активно води и унапређује пословање како би корисницима обезбедио правовремене, ефикасне и високо квалитетне услуге у вези са регистрацијом, депоновањем, клирингом и салдирањем финансијских инструмената.

Стратешки циљеви пословања Централног регистра су:

1. тачно и правовремено пружање услуга;
2. поштовање законских прописа;
3. ефикасно и ефективно коришћење и заштита средстава и информација;
4. развој пословања.

ПРИНЦИПИ ФУНКЦИОНИСАЊА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Централни регистар представља самосталну институцију која послује у складу са законском регулативом Републике Србије:

- Закон о тржишту капитала ("Сл. гласник РС", бр. 31/2011, 112/2015 и 108/2016);
- Закон о привредним друштвима ("Сл. гласник РС", бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - др. закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018 и 91/2019);
- Закон о преузимању акционарских друштава ("Сл. гласник РС", бр. 46/2006, 107/2009, 99/2011 и 108/2016);
- Закон о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације ("Сл. гласник РС", бр. 123/2007, 30/2010, 115/2014 и 112/2015);
- Закон о приватизацији ("Сл. гласник РС", бр. 83/2014 46/2015, 112/2015 и 20/2016 - аутентично тумачење) и другим релевантним законима,

и у складу са својим општим актима, као што су:

- Правила пословања Централног регистра;
- Правилник о тарифи Централног регистра;
- Правилник о терминском плану рада Централног регистра и др.

Централни регистар је пуноправни члан међународних организација, и то:

- ECSDA (*European Central Securities Depository Association*-Европско удружење централних депозитара хартија од вредности) и
- ANNA (*Association of National Numbering Agencies*-Удружење националних нумеричких агенција чија је улога додељивање идентификационих ознака финансијских инструмената у складу са ISO стандардима - CFI код, FISN код и ISIN број).

У том смислу, Централни регистар у свом пословању примењује и међународне стандарде:

- G10 Recommendations;¹
- G30 Recommendations;²

¹G10-Група 10 представља удружење министара и гувернера Централних банака 10 земаља који имају задатак да унапреде принципе функционисања финансијских тржишта, посебно у домену међународног трговања финансијским инструментима. Чланице Групе 10 чине представници 11 земаља: Белгије, Канаде, Француске, Немачке, Италије, Јапана, Холандије, Шведске, Швајцарске, Велике Британије и Сједињених Америчких Држава. Ова група је усвојила Принципе који представљају основу за спровођење активности Међународног монетарног фонда и Међународне банке за обнову и развој. Усвојени принципи дају генералне смернице за све државе и представљају универзалне међународне стандарде. Циљ им је да унапреде платне системе држава, побољшају ефикасност, умање ризик и појачају сигурност у обављању трансакција.

- IOSCO-CPSS Recommendations for securities settlement systems (Препоруке за системе салдирања хартија од вредности);
- CESR-ECB (European Central Bank) Standards for securities clearing and settlement in the EU (Стандарди за клиринг и салдирање хартија од вредности у ЕУ);

Такође, Централни регистар учествује и у изради и спровођењу плана за хармонизацију регулативе Републике Србије са регулативом ЕУ у вези инфраструктуре за клиринг и салдирање.

Табела бр. 2. Усклађеност пословања Централног регистра са Препорукама G 30

Препоруке	Примена:
Закључнице треба да буду достављене на T+0 за директне учеснике. Закључнице треба да буду упућене систему салдирања.	Да. Регулисано тржиште формира закључнице. ЦРХoB добија закључнице у току трговачког дана.
Учесници на тржишту треба да су чланови система за трговање. Индиректни учесници добијају потврду до T+1.	Да. ЦРХoB обрађује закључнице и прослеђује електронске поруке учесницима у трговању. Потврде о трговању су обавеза чланова ЦРХoB и они могу да их доставе на T+1.
Свака земља треба да има Централни регистар са највећим могућим бројем укњижених финансијских инструмената. Дематеријализација треба да буде свеобухватна.	Да. Финансијски инструменти су дематеријализовани и укњижени у електронском облику у ЦРХoB.
Свака земља треба да уведе или РТС или netting систем трговања.	Да. ЦРХoB салдира у netting систему све закључене трансакције са финансијским инструментима. Члан је РТС система НБС и преко њега електронски врши плаћање.
Салдирање свих финансијских инструмената треба да се заснива на строгом DVP принципу.	Да. ЦРХoB спроводи салдирање по DVP принципу.
Плаћања која се врше у процесу салдирања трансакција са финансијским инструментима и сервисирања финансијских инструмената у портфолију се спроводи усвајањем конвенције "same-day funds".	Да. Новчана средства се истог дана након салдирања преносе члановима Централног регистра.
Постојање T+3 rolling система салдирања.	Да. Постоји T+2 rolling систем салдирања за трговања на регулисаном тржишту, као и салдирање у реалном времену за финансијске инструменте којима се тргује ван регулисаног тржишта.
Позајмљивање финансијских инструмената треба подстицати као метод убрзања клиринга и салдирања трансакција са финансијским инструментима.	Да. Дозвољено је позајмљивање финансијских инструмената као инструмент за реализовање клиринга и салдирања.
Применити ISO стандарде.	Да. ISIN бројеви се додељују свим финансијским инструментима по међународним стандардима и то: ISO стандард 6166 за доделу ISIN броја, ISO стандард 10962 за доделу CFI кода и ISO стандард 18774 за доделу FISN кода (ANNA-Association of National Numbering Agencies).

Као и у већини упоредноправних система, законском регулативом Републике Србије прописана је дематеријализација свих финансијских инструмената које се издају у складу са Законом о тржишту капитала и њихово евидентирање у електронском облику, тако да финансијски инструменти представљају електронске записе у информационом систему Централног регистра.

² G30-Група 30 представља међународно удружење највећих приватних и јавних финансијских инвеститора чији је задатак да размотри развој клиринга и салдирања на глобалном нивоу и да сачини Препоруке које ће имати за циљ: смањење трошкова, умањење ризика, поштравање надзора и унапређење ефикасности у спровођењу тржишних активности везаних за финансијске инструменте.

Централни регистар примењује важеће законе и међународне стандарде, како код регистрације финансијских инструмената, додељивања јединственог ISIN броја, CFI кода и FISN кода и евидентирања власништва, тако и код клиринга и салдирања трансакција са финансијским инструментима закључених на регулисаном тржишту/МТП или ван регулисаног тржишта/МТП. Ови стандарди се такође односе на истовремену испоруку финансијских инструмената са плаћањем (DVP), салдирање у реалном времену (*Real Time Settlement*), *rolling* систем салдирања (до T+2, *Rolling Settlement Cycle*), као и управљање ризиком (*Risk Management*), тј. гарантовање успешности окончања трансакције и елиминисање нежељених утицаја на окончање салдирања (финалност и неопозивост салдирања).

У Централном регистру евидентирани су сви финансијски инструменти деноминирани у домаћој и иностраној валути, који су емитовани на територији Републике Србије у дематеријализованој форми (обвезнице РС, благајнички записи НБС, записи Трезора РС, корпоративне обвезнице, муниципалне обвезнице, акције).

Салдирање је могуће извршити у домаћој валути, као и у иностраној валути.

Основне услуге (*core services*) представљају основне функције на којима се базирају улога и циљ формирања Централног регистра. То су, пре свега: регистровање емисија финансијских инструмената, регистровање власништва над финансијским инструментима, прекњижавање власништва по различитим основама, као и вођење различитих врста рачуна финансијских инструмената. По основу обављеног трговања финансијских инструмената, обавља се конфирмација трговања од стране учесника у трансакцији, што такође припада основним услугама. Након тога се спроводи клиринг тј. утврђивање потраживања и обавеза финансијских инструмената и новчаних средстава за сваког учесника у трансакцији. У одређеном периоду за салдирање (*settlement period*), врши се пренос власништва над финансијским инструментима истовремено са преносом новца (DVP принцип).

У склопу основних функција, Централни регистар има развијену функцију управљања ризиком. Наиме, чланови Централног регистра, који могу бити: кредитне институције, инвестициона друштва, друштва за управљање фондовима и друга лица која испуњавају услове чланства прописане актима Централног регистра уплаћују прописани фиксни износ на рачун Гарантног фонда Централног регистра. У случају неизмирења обавеза по основу трансакција са финансијским инструментима закључених на регулисаном тржишту/МТП, активирају се средства Гарантног фонда, а члан Централног регистра је дужан да у одређеном року уплати недостајућа средства до прописаног износа.

Поред основних услуга (*core services*), Централни регистар, као и све међународне институције истог типа, пружа и додатне услуге (*non-core services*), које обухватају: вршење корпоративних радњи својим члановима (објављивање и спровођење понуде за преузимање, објављивање позива за одржавање скупштине акционара, објављивање позива за давање заступничких изјава са пуномоћјем за потребе одржавања скупштине акционара, исплату дивиденде за акционаре, исплату купона, ануитета, односно главнице финансијских инструмената, издавање књиге акционара итд.), спровођење принудне куповине и продаје финансијских инструмената, упис заложног права на финансијским инструментима, упис привремене мере забране располагања финансијским инструментима, итд. Обављањем свих наведених услуга, Централни регистар испуњава услове утврђене законом и међународним стандардима за овај тип институције, која чини део инфраструктуре савремених финансијских тржишта.

Као институција задужена за вођење евиденције о законитим имаоцима финансијских инструмената, као и за сигуран и благовремен пренос власништва над финансијским инструментима, Централни регистар је електронски повезан са свим учесницима на финансијском тржишту.

Систем Централног регистра представља јавни *on-line* електронски финансијски сервис према свим учесницима на финансијском тржишту и поседује све елементе електронског пословања.

КАПИТАЛ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

а) Основни капитал

Основни капитал Централног регистра на дан 31. децембар у 2019. и 2018. године и власничка структура су следећи:

Табела бр. 3. Власничка структура капитала Централног регистра

МБ акционара	Назив акционара	Процент учешћа	Основни капитал на дан 31. децембар 2019. године		Основни капитал на дан 31. децембар 2018. године	
			у хиљадама динара	број акција	у хиљадама динара	број акција
07020171	Република Србија	100%	165.870	16.587	165.870	16.587
			165.870	16.587	165.870	16.587

Номинална вредност по акцији износи 10.000 динара, акције су обичне акције, свака акција има један глас, пренос власништва није ограничен, у потпуности су отплаћене, гласе на име и регистроване су у Централном регистру. Централни регистар је акционарско друштво чијим се акцијама не тргује на берзи.

Табела бр. 4. Преглед стицања акција издаваоца Централни регистар за акционара Република Србија (МБ: 07020171) у периоду од 01.01.2004. године до 31.12.2019. године

Година	Повећање капитала (у хиљадама динара)	Број акција	Номинална вредност акција	Основ стицања акција
Децембар 2003.	3.500	350	10.000	оснивачки капитал
04.07.2006.	43.500	4.350	10.000	докапитализација из остварене добити
28.06.2007.	45.740	4.574	10.000	докапитализација из остварене добити
02.07.2008.	73.130	7.313	10.000	докапитализација из остварене добити
Укупно:	165.870	16.587	10.000	

У складу са Законом о тржишту капитала удео државног капитала не може бити мањи од 51%. Новчани део основног капитала Централног регистра не може бити мањи од 750.000 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу на дан уплате.

б) Остали капитал

Остали капитал Централног регистра на дан 31. децембра 2019. и 2018. године износи:

<u>31. децембар</u> <u>2019.</u>	<u>31. децембар</u> <u>2018.</u>
24.308	24.308
<u>24.308</u>	<u>24.308</u>

Остали капитал представља вредност опреме пренете Централном регистру од стране Народне банке Србије без надокнаде, а у складу са чланом 260. претходно важећег Закона о тржишту

хартија од вредности и других финансијских инструмената (који је важио до дана почетка примене Закона о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената објављеног у Службеном гласнику РС бр. 47/2006), према којем даном оснивања Централног регистра, Централни регистар преузима сву документацију која се односи на послове са хартијама од вредности, опрему и информациони систем Народне банке Србије, као и запослене у Народној банци Србије који су ове послове обављали до дана оснивања Централног регистра.

Наведени износ капитала није регистрован/уписан у Агенцији за привредне регистре Републике Србије, нити су до 31. децембра 2019. године по овом основу емитоване акције.

Сагласно Закону о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016 и 113/2017), у периоду од 2003. године до 2018. године, у буџет Републике Србије, на име дивиденде, Централни регистар је уплатио укупан износ од **341.530.177,30 динара**.

ОРГАНИ УПРАВЉАЊА И АКТИ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Организација Централног регистра усклађена је са Законом о тржишту капитала и са Законом о привредним друштвима.

Овлашћења Скупштине акционара Централног регистра врши Влада Републике Србије преко овлашћених представника. Представнике у Скупштини акционара Централног регистра именује и разрешава Влада Републике Србије, на предлог министарства надлежног за послове финансија.

Скупштина акционара Централног регистра:

- доноси и мења статут;
- утврђује пословну стратегију и пословне циљеве Централног регистра и надзире њихово остваривање;
- одлучује о повећању или смањењу основног капитала, као и свакој емисији хартија од вредности;
- усваја финансијске извештаје и извештај ревизора;
- усваја извештај о пословању Централног регистра;
- усваја финансијски план и план набавки;
- одлучује о статусним променама и промени седишта Централног регистра;
- одлучује о стицању и располагању имовином велике вредности и висини улагања у основна средства Централног регистра;
- одлучује о употреби и распоређивању остварене добити, односно покрићу губитка;
- одлучује о износу и структури резерви;
- именује и разрешава чланове управног одбора;
- одлучује о накнадама члановима управног одбора;
- доноси пословник о свом раду;
- одлучује о избору ревизора;
- доноси акте пословне политике;
- одлучује о другим питањима у складу са законом, другим прописом и општим актом Централног регистра.

На дан 31. децембар 2019. године, састав Скупштине акционара Централног регистра је:

<u>Име и презиме</u>	<u>Позиција</u>
Александра Драговић Делић	Председник Скупштине акционара
Сања Станковић	Члан Скупштине акционара
Милош Велимировић	Члан Скупштине акционара

У 2019. години одржано је укупно четири седнице Скупштине акционара Централног регистра (једна редовна и три ванредне).

Управни одбор Централног регистра:

- утврђује предлог пословне стратегије и пословне циљеве Централног регистра и надзире њихово остваривање;
- врши надзор над радом директора и пословањем Централног регистра;
- установљава рачуноводствене политике и политике управљања ризицима;
- утврђује предлог финансијских извештаја Централног регистра и подноси их скупштини на усвајање;
- утврђује предлог финансијског плана и плана набавки и подноси их скупштини на усвајање;
- утврђује предлог извештаја о пословању и подноси га скупштини на усвајање;
- одлучује о давању и опозивању прокуре;
- сазива седнице скупштине Централног регистра и утврђује предлог дневног реда;
- доноси и усваја опште и друге акте Централног регистра утврђене законом и другим прописом;
- доноси акт којим се уређује организација и систематизација послова у Централном регистру;
- припрема предлоге за скупштину Централног регистра и извршава њене одлуке;
- утврђује износ и дан дивиденде, дан плаћања и поступак плаћања дивиденде;
- одлучује о службеним путовањима директора Централног регистра;
- доноси пословник о раду управног одбора Централног регистра;
- обавља и друге послове утврђене законом, другим прописом и општим актом Централног регистра.

На дан 31. децембар 2019. године, састав Управног одбора Централног регистра је:

<u>Име и презиме</u>	<u>Позиција</u>
Милан Лучић	Председник Управног одбора
Раде Цвијовић	Заменик председника Управног одбора
Мира Станојев	Члан Управног одбора
Милорад Симић	Члан Управног одбора
Светлана Марушић	Члан Управног одбора

У 2019. години, одржано је укупно десет седница Управног одбора Централног регистра.

Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-9960/13 од 22. новембра 2013. године за директора Централног регистра именована је др Ана Јовановић која је, након добијања сагласности Комисије за хартије од вредности, ступила на рад 1. децембра 2013. године.

Новим Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-12031/2017 од 05. децембра 2017. године, др Ана Јовановић је поново именована за директора Централног регистра.

У току 2019. године донета су следећа општа акта Централног регистра:

- Измене и допуне Правила пословања Централног регистра;
- Правилник о финансијском управљању и контроли у Централном регистру;
- Стратегија управљања ризицима за период од 2019. до 2022. године;
- Правилник о канцеларијском и архивском пословању;
- Правилник о безбедности и здрављу на раду;
- Правилник о заштити података о личности;
- Процедура рада Правног и кадровског сектора о упису заложног права и забране располагања на финансијским инструментима на основу решења/закључка о извршењу;
- Упутство и захтев за доставу података за законите имаоце и лица која докажу свој законски интерес, извршитеље, судове и друге надлежне органе;
- Процедура за пријем, обраду захтева, израду и издавање Јединствене евиденције акционара.

Правила пословања Централног регистра су у 2019. године измењена у делу прописивања документације за упис акција по основу спровођења усвојеног плана реорганизације када је стичалац акција Република Србија, аутономна покрајина или јединице локалне самоуправе.

Такође, извршена је анализа преклапања одредаба Корисничког упутства са одредбама других општих аката што је резултирао изменама Статута и Правила пословања, као и стављањем ван снаге Корисничког упутства, које су ступиле на снагу у јануару 2020. године.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

Послови Централног регистра обављају се у седишту Централног регистра, у оквиру организационих јединица-сектора, као и у посебним организационим деловима ван сектора, утврђених актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних места.

Организационом јединицом-сектором Централног регистра руководи директор организационе јединице-сектора.

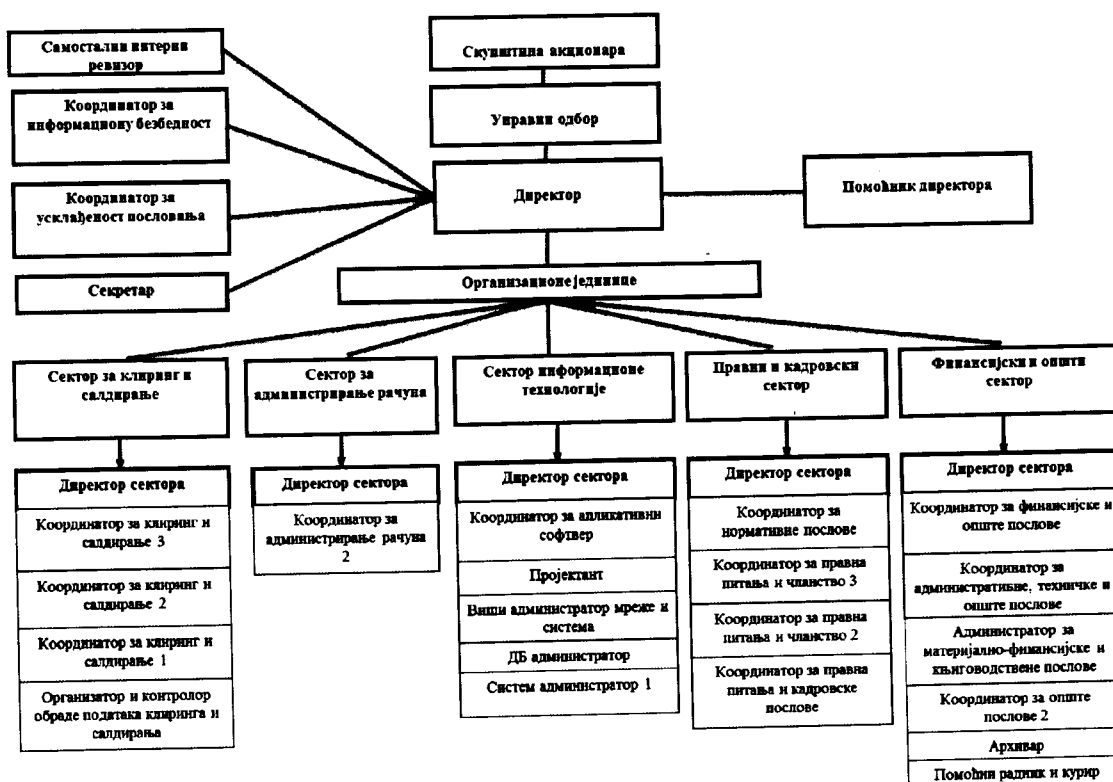
Централни регистар има следеће организационе јединице:

- Сектор за клиринг и салдирање;
- Сектор за администрирање рачуна;
- Сектор информационе технологије;
- Правни и кадровски сектор;
- Финансијски и општи сектор.

Ван сектора, посебни организациони делови су:

- Директор;
- Помоћник директора;
- Самостални интерни ревизор;
- Координатор за информациону безбедност;
- Координатор за усклађеност пословања;
- Секретар.

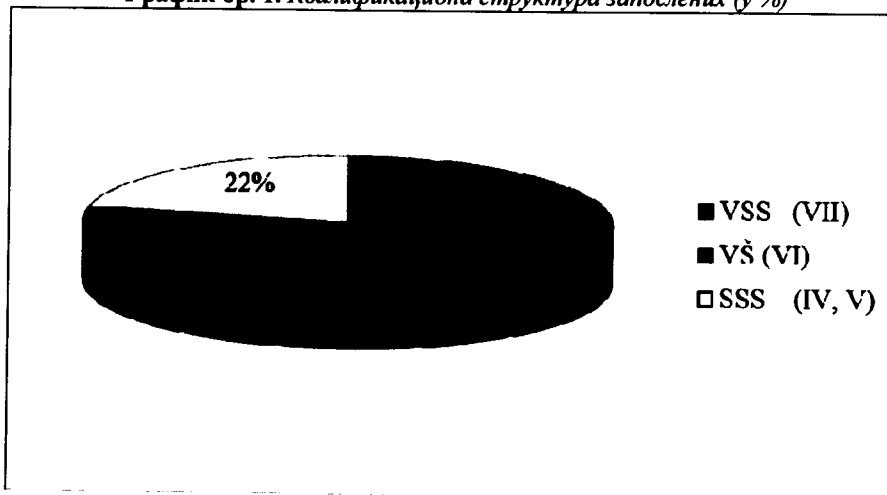
Слика 1. Организациона шема Централног регистра на дан 31.12.2019. године

ЗАПОСЛЕНИ У ЦЕНТРАЛНОМ РЕГИСТРУ

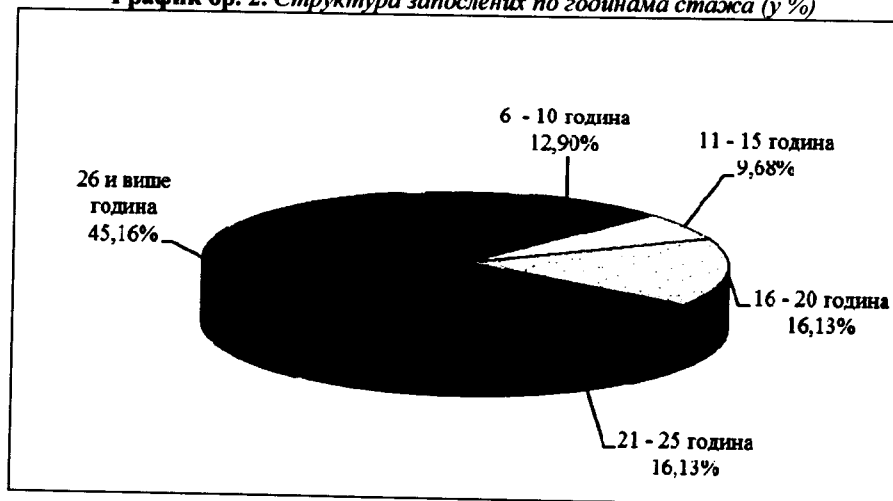
Укупан број запослених радника на дан 31.12.2019. године износи 32.

График бр. 1. Квалификациона структура запослених (у %)

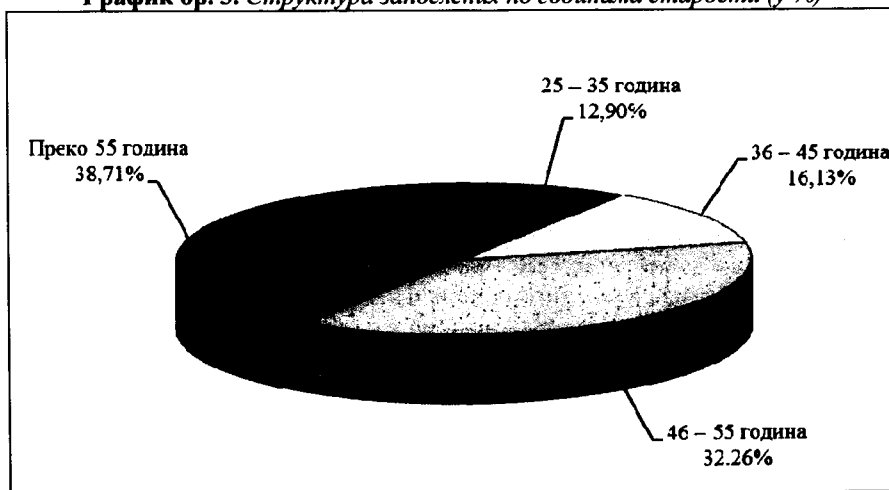
Квалификациона структура запослених показује велико учешће запослених са високом школском спремом (69%) у укупном броју запослених.

График бр. 2. Структура запослених по годинама стажа (у %)

Централни регистар је константно суочен са проблемом малог броја запослених, нарочито високообразованих кадрова ИТ усмерења који, због виших зарада, одлазе у приватни сектор. Овај проблем је посебно био изражен у условима забране запошљавања, смањења плата у јавном сектору и ограничења броја запослених у јавном сектору. Имајући у виду значај и улогу Централног регистра на тржишту капитала Републике Србије, наведена ограничења у кадровској политици могу представљати велики ризик за обезбеђење континуитета пословања Централног регистра, а наведени проблем се превазилази ангажовањем фирми које се баве одржавањем ИТ опреме и пружањем одговарајућих ИТ услуга.

График бр. 3. Структура запослених по годинама старости (у %)

Стручно образовање и едукација кадрова у 2019. године реализована је у складу са планираном динамиком и исказаним потребама редовних активности Централног регистра, и то кроз присуство на редовним курсевима и семинарима, као и симпозијумима и конференцијама, у складу са планом. Стручно усавршавање се спроводи и кроз пријем и коришћење стручних часописа и друге стручне литературе.

Током 2019. године, запослени Централног регистра су присуствовали обукама и семинарима из следећих области:

- семинари из ИТ области у организацији водећих ИТ компанија и то: „Cisco Connect“, конференција „MDS net@work 2019“, „Check Point Cyber Security Tour Adriatic“, „Net ++Technology Sumantec“, „vmWARE vForum 2019“, konferencija „RISK 2019“, „The Premier Seminar for Cloud Data Management“, „Decenija COMING cloud-a“, Савремена заштита пословног окружења, у организацији фирми *Extreme i ESET*, „Dell Technologies Forum“;
- семинари из области рачуноводства и ревизије: „ПДВ-попуњавање и евиденција пдв пријаве“, „Ефикасна детекција корупције“, „Исказивање података у обрасцу POPDV“;
- семинари из области јавних набавки, правних и кадровских послова и општих послова: „Планирање набавки за 2020. годину и услађивање са новим Законом о јавним набавкама“ у организацији фирми *Public aktiv*, „Новине и примена општих и финансијских прописа у јавном и у приватном сектору“, „Уношење и шифрирање података при пријави запослених на порталу Централног регистра обавезног социјалног осигурања (CROSO)“, „Процена ризика, доношење планова заштите и спасавања и планова заштите од удеса“.

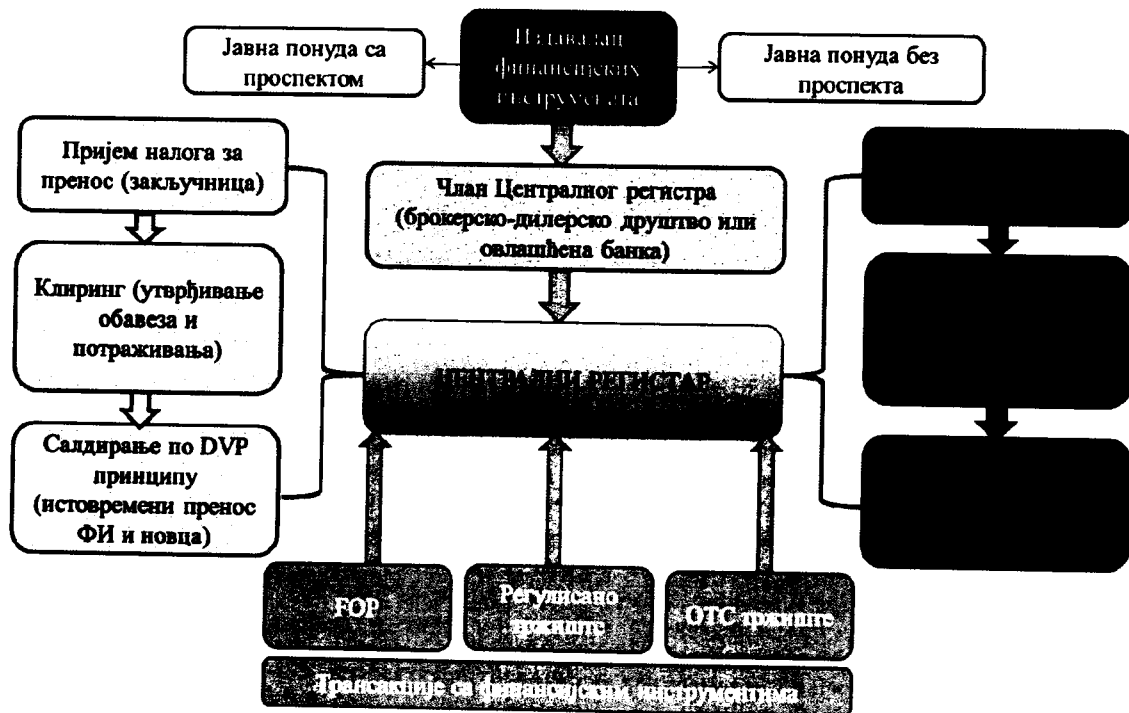
ПОСЛОВАЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

У складу са Законом о тржишту капитала и Статутом, Централни регистар обавља следеће послове:

- 1) вођење регистра финансијских инструмената;
- 2) вођење евиденције о финансијским инструментима на рачунима издавалаца;
- 3) вођење и евиденција рачуна чланова Централног регистра и њихових клијената;
- 4) упис права трећих лица на финансијским инструментима;
- 5) чување електронске евиденције о финансијским инструментима и чување материјализованих хартија од вредности;
- 6) вођење новчаних рачуна чланова Централног регистра, укључујући послове у вези са плаћањем и другим приносима на финансијске инструменте;
- 7) укњижавање власништва над материјализованим хартијама од вредности у дематеријализованој форми;

- 8) клиринг и салдирање на основу закључених трансакција са финансијским инструментима и утврђивање стања обавеза и потраживања чланова Централног регистра и њихових клијената након измирења међусобних обавеза и потраживања;
- 9) пренос финансијских инструмената на рачуне чланова Централног регистра;
- 10) утврђивање и додела једнообразног идентификационог броја финансијских инструмената;
- 11) вођење шифарника врста финансијских инструмената;
- 12) послове у вези са корпоративним радњама издавалаца финансијских инструмената;
- 13) послове депоновања акција у вези са преузимањем акционарских друштава;
- 14) обрачунавање пореза на пренос финансијских инструмената, у складу са законом;
- 15) учествовање у међународним организацијама које се баве пословима регистрације, клиринга и салдирања, као и пословима додељивања јединствених нумеричких ознака финансијским инструментима, као и сарадња са тим организацијама;
- 16) друге послове у вези са финансијским инструментима, укључујући активности чије је обављање неопходно ради вршења послова из његове делатности.

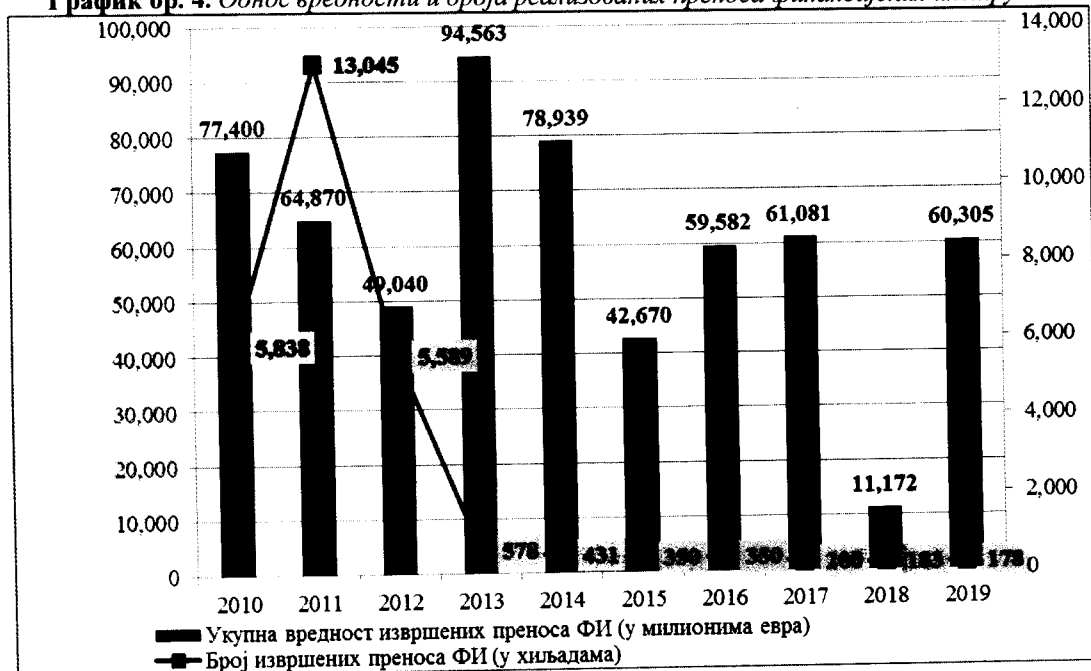
Слика бр. 2. Место и улога Централног регистра на финансијском тржишту

Табела бр. 5. Збирни преглед пословања Централног регистра у 2019. години
(најзначајнији подаци)

Укупан број издавалаца	1,303
Вредност емисија уписаних у 2019. години (у милионима евра)	22,052
Вредност исписаних/ исплаћених финансијских инструмената (у милионима евра)	7,766
Вредност финансијских инструмената који се воде на рачунима ФИ (у милионима евра)	38,464
Укупна вредност реализованих преноса финансијских инструмената (у милионима евра)	60,305
Број реализованих преноса финансијских инструмената (у хиљадама)	178

График бр. 4. Однос вредности и броја реализованих преноса финансијских инструмената

УПИС И ИСПИС ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА У ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР

Регистар финансијских инструмената Централног регистра обухвата:

- власничке хартије од вредности :
 - акције;
- дужничке хартије од вредности:
 - обвезнице Републике Србије (у динарима и иностраној валути);
 - обвезнице девизне штедње (у ЕУР);
 - благајничке записе Народне банке Србије;
 - записе Трезора Републике Србије (у динарима и ЕУР);
 - муниципалне обвезнице;
 - корпоративне обвезнице;
 - штедне обвезнице Републике Србије.

Укупан број уписаних законитих ималаца финансијских инструмената у бази података Централног регистра, са стањем на дан 31.12.2019. године, износи преко 5,1 милион, од чега је преко 4,7 милиона законитих ималаца бесплатних акција, уписаних у складу са Законом о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације.

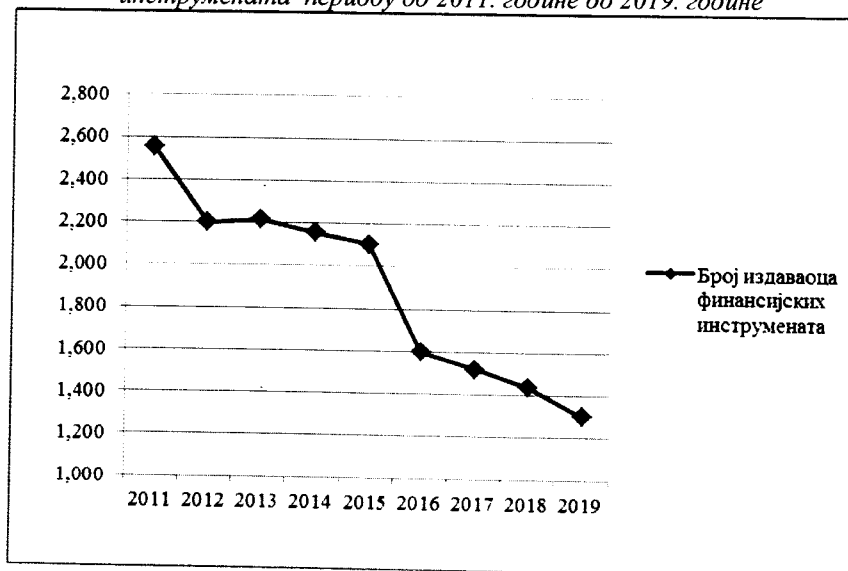
Укупан број рачуна финансијских инструмената, који се воде у систему Централног регистра, на дан 31.12.2019. године износи 8.333.261, и упоредно посматрано је изразито висок.

Табела бр. 6. Централни регистри у Европи са највећим бројем отворених рачуна финансијских инструмената на дан 31.12.2016. године³

Централни регистар	Број рачуна финансијских инструмената
МКК (Турска)	46,833,776
Depozitarul Central (Румунија)	8,522,584
ЦР ХоВ (Србија)	8,449,623
VP Securities (Данска)	3,264,919
Euroclear Шведска	3,200,000

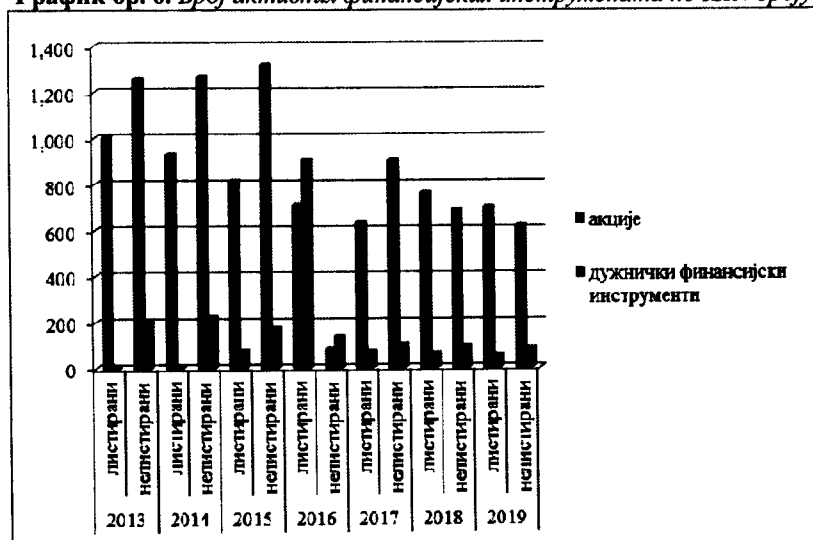
У периоду од 2011. године до 2018. године, број издавалаца је смањен за око 1.250 издавалаца, док је број активних финансијских инструмената, у периоду од 2013. године до 2019. године, смањен за приближно хиљаду.

График бр. 5. Приказ тенденције смањења броја уписаних издаваоца финансијских инструмената периоду од 2011. године до 2019. године

³European CSD FACTBOOK 2017 version, Based on 31 December 2016 data (https://ecsd.eu/wp-content/uploads/2016_CSD_Factbook.pdf)

График бр. 6. Број активних финансијских инструмената по ISIN броју

У 2019. години, укупно је регистровано 127 емисија финансијских инструмената, и то:

- 74 емисија акција, од чега 59 емисије акција по основу повећања капитала акционарских друштава, а 15 емисија акција по основу првог уписа и замене акција акционарских друштава;
- 53 емисија дужничких хартија од вредности, од чега 35 емисија дужничких хартија од вредности Републике Србије (од чега 26 реотварања 7 емисија), 1 емисија благајничких записа НБС и 17 емисија корпоративних обвезница.

С друге стране, у 2019. години, укупно је исписано 194 емисија финансијских инструмената, од чега 149 емисија акција, по основу стечаја, ликвидације, промене правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу, статусне промене и замене акција и 45 емисија дужничких хартија од вредности о року доспећа.

Тренд смањивања броја акционарских друштава се наставља у 2019. години, тако да је из регистра издавалаца који води Централни регистар, укупно исписано 140 акционарских друштава, и то:

- по основу стечаја и ликвидације укупно 98 акционарских друштава;
- по основу промене правне форме акционарског друштва у друштво са ограниченом одговорношћу укупно 39 акционарских друштава;
- по основу статусне промене укупно 3 акционарска друштва.

КЛИРИНГ И САЛДИРАЊЕ ЗАКЉУЧЕНИХ ТРАНСАКЦИЈА

Централни регистар представља депозитарну институцију и клириншку кућу која својим члановима и њиховим клијентима обезбеђује сигурно регистровање финансијских инструмената, салдирање закључених послова са финансијским инструментима, односно врши клиринг и салдирање трансакција закључених на регулисаном и ван регулисаног тржишта.

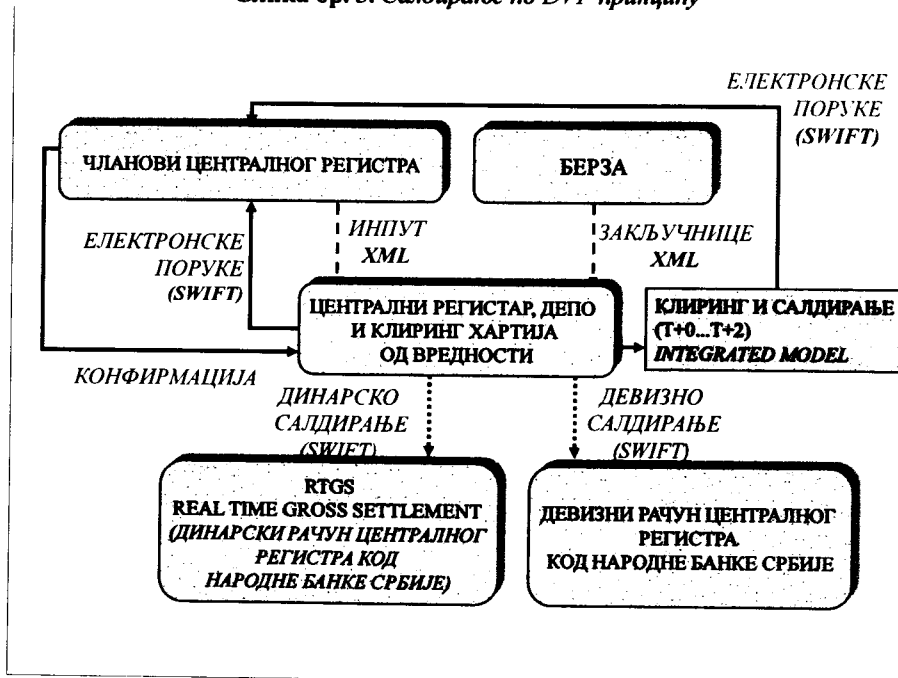
Систем салдирања финансијских инструмената је дизајниран на основу Препорука за систем салдирања финансијских инструмената (*Recommendations for Securities Settlement systems - Committee on Payment and Settlement Systems – CPSS; Technical Committee of the International Organization of Securities Commissions - IOSCO*).

На основу законских прописа, Народна банка Србије отвара и води новчане рачуне Централног регистра. Салдирање у домаћој валути се одвија преко новчаног рачуна Централног регистра који се води код Народне банке Србије у РТГС систему. Салдирање трансакција у иностраној валути, Централни регистар спроводи преко девизног рачуна код Народне банке Србије.

Централни регистар врши пренос финансијских инструмената са рачуна продавца на рачун купца истовремено са преносом новчаних средстава са рачуна купца на рачун продавца (*Delivery versus Payment – DVP*), који подразумева:

- салдирање трансакција закључених на регулисаном тржишту/МТП и ОТЦ тржишту,
- истовремени пренос финансијских инструмената и новца,
- примену модела 2 салдирања према препорукама Банке за међународни систем салдирања (BIS) тј. салдирање финансијских инструмената на нивоу клијента и салдирање новчаних средстава на нивоу члана Централног регистра,
- вишеструко салдирање (*multiple settlement*),
- обављање салдирања у оквиру прописаног рока за салдирање (*settlement cycle*).

Слика бр. 3. Салдирање по DVP принципу

Поред салдирања по DVP принципу, Централни регистар врши пренос финансијских инструмената по основу плаћања другим финансијским инструментима (*Delivery versus Delivery – DVD*), пренос финансијских инструмената без плаћања (*Free of Payment - FOP*), као и пренос новчаних средстава по основу исплате дивиденде, главнице, анuitета и купона дужничких хартија од вредности, а у складу са Терминским планом рада Централног регистра.

За трансакције закључене на регулисаном тржишту/МТП-у, дужина циклуса салдирања је до два дана ($T+0$ до $T+2$), док се за трансакције закључене ван регулисаног тржишта/МТП салдирање извршава у реалном времену (*real-time*), или на дан назначен од стране члана односно клијента ($T+0$ до $T+2$). Салдирање трансакција по основу понуде за преузимање акција и понуде за стицање сопствених акција, врши се на дан унет у захтеву ($T+1$ до $T+2$).

У циљу усклађивања са одредбама регулативе Европске уније, којом се уређује пословање централних депозитара, почев од 01.01.2016. године, дужина циклуса салдирања за све финансијске инструменте сведена је на временски интервал до $T+2$.

Упоредни приказ са хронолошким подацима за:

- вредност салдираних трансакција акцијама, закључених на регулисаном тржишту/МТП и ван регулисаног тржишта /МТП акцијама, у периоду од 2008. године до 2019. године;